

Till
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

2017-02-19

Svar på remiss: "Ordning och reda i välfärden" (SOU 2016:78)

Ärendet

Vänsterpartiet Sandviken har valt att yttra sig över 2015 års välfärdsutrednings betänkande Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78).

Sammanfattning

Betänkandet innehåller omfattande analyser av utvecklingen av välfärden i Sverige. Den ger en god beskrivning av hur framförallt vinstsyftande privata intressen har på relativt kort tid etablerat sig i välfärdssektorn, där andelen under det senaste decenniet ökat kraftigt. Det förekommer stora vinstuttag som inte går att motivera relativt till kvaliteten som levererats i den mån det går att mäta. Vänsterpartiet Sandviken anser att utredningen på det hela taget är bra och ställer sig bakom huvuddragen i den, med vissa förbehåll.

Övergripande synpunkter

- Förslaget skulle behövas förtydligas på så sätt att det på ett bättre sätt säkras att skattemedel går till det de är avsedda för. I dagsläget föreslår utredningen att det ska ske en kontroll av årsredovisningarna, detta innebär att det inte går att säkerställa att skattemedel går till det de är avsedda för på enhetsnivå, utan enbart inom hela bolaget, oavsett antal enheter.
- Utredningens förslag gällande möjligheterna att flytta överskott mellan kalenderår är enligt Vänsterpartiet Sandvikens mening alldeles för generöst. Det finns en risk att det skulle innebära alltför stora möjligheter att kringgå syftet med regleringen. Eventuella över- och underskott bör endast kunna flyttas mellan kalenderår i ett uppstartsskede av en enhet, inte vid ägarbyte då det får anses vara en verksamhet som är fungerande.
- Den föreslagna högsta vinstnivån behöver förmodligen justeras ned så att det säkerställs att vinstjakt inte blir huvudsyftet med verksamheten. Det faktum att ett stort antal av de privata aktörerna i välfärden idag är aktiebolag och därmed regleras av i Aktiebolagslagen och dess krav om att bolagen måste sätta ägarnas intressen i första hand, gör att en lägre tillåten vinstnivå blir nödvändig.
- Det är viktigt att poängtera att de företag som söker tillstånd för att utföra välfärdstjänster med offentlig finansiering åläggs att intyga och visa hur de kan bidra till att uppfylla kraven om att tillhandahålla likvärdig service till alla inom varje respektive område, enligt portalparagraferna. Exempelvis att de

mest sjuka ges företräde och att skolan ska uppväga skillnader i barnens och elevens förutsättningar. Ett förtydligande om detta bör även införas i lagtexten om LOV.

Synpunkter på förslag och bedömningar i betänkandet

9.6 Vinster i välfärden behöver regleras

Utredningens bedömning: Nuvarande ordning innebär att en orimligt stor andel av de skattemedel som är avsedda för skola, vård och omsorg inte används i välfärden. Möjlighet att göra obegränsade vinstuttag ger även felaktiga incitament som riskerar att påverka kvaliteten och styrningen av välfärden negativt. Förekomsten av övervinster i välfärden hotar dessutom sektorns legitimitet och riskerar att leda till bristande mångfald. Det finns därför behov av en reglering av vinster i välfärden.

Vänsterpartiet Sandvikens bedömning

- Vi instämmer i bedömningen och anser att utredningen på ett tydligt sätt klargjort att det är olämpligt att försöka komma tillrätta med bristerna genom enbart kvalitetskrav. Det finns ingen motsättning mellan vare sig företagande eller valfrihet och en vinstreglering, det skapar snarare en större legitimitet för den offentligt finansierade välfärden om en sådan reglering införs.

10.2 Reglering bör ske genom tillstånd

Utredningens bedömning: Kravet på att offentliga medel ska gå till det de är avsedda för bör införas inom ramen för en tillståndsprövning. Kravet kan därmed riktas enbart mot de aktörer som vill ha offentlig finansiering. Kravet ska vara utformat så att det kan uppfyllas av aktörer som bedriver verksamhet i olika typer av associationsformer.

Vänsterpartiet Sandvikens bedömning

- Vi instämmer i utredningens bedömning, men poängterar samtidigt att det är av betydande vikt att företagen i samband med tillståndsprövningen ska visa hur de kan bidra till att uppfylla portalparagraferna om likvärdig service inom berört område, för att kunna få tillstånd att bedriva verksamhet. Detta bör förtydligas.

10.5.1 Tillåtet rörelseresultat

Utredningens förslag: Det tillåtna rörelseresultatet beräknas som en avkastningsränta på operativt kapital vid föregående räkenskapsårs utgång. Avkastningsräntan ska bestämmas till statslåneräntan vid föregående räkenskapsårs utgång ökad med sju procentenheter.

Vänsterpartiet Sandvikens bedömning

- Vi instämmer inte i utredarens förslag. Vår bedömning är att utredaren underskattar möjligheterna att göra övervinster på verksamheten. Det finns en

uppenbar risk att förslaget innebär att företag som enbart har intresse av att göra vinster fortfarande söker sig till offentligfinansierad välfärdssektor. Avkastningsräntan bör därför vara noll för att uppnå önskad effekt.

10.5.3 Möjlighet att kompensera för negativt rörelseresultat

Utredningens förslag: Det högsta tillåtna rörelseresultatet får ökas med en summa som motsvarar det tillåtna rörelseresultatet minus det faktiska rörelseresultatet för de tre föregående räkenskapsåren.

Vänsterpartiet Sandvikens bedömning

- Vi ställer oss tveksamma till förslaget. Vi anser att det är alltför generöst och innebär att det öppnar upp alltför stora möjligheter att kringgå regleringens syfte. Det är rimligt att den möjligheten finns i ett uppstartsskede av verksamheten eller en ny enhet, dock inte vid ett ägarbyte.

10.9.1 Krav på dokumentation

Utredningens förslag: Alla juridiska personer som har tillstånd att ta emot offentlig finansiering ska lämna en årsredovisning som upprättats enligt årsredovisningslagen till tillsynsmyndigheten. Årsredovisningen ska lämnas senast en månad efter att den upprättats. Redovisningen ska vara granskad av auktoriserad eller godkänd revisor.

Vänsterpartiet Sandvikens bedömning

- Vi instämmer delvis. Vi anser dock att det är av vikt att årsredovisningen inte enbart redovisar bolaget som helhet, utan att det ställs krav om att redovisning sker på enhetsnivå. Detta för att säkerställa att skattemedel verkligen går till det de är avsedda för. Det bör därför snarast utredas vad en redovisning på enhetsnivå bör innehålla.

10.9.5 Sanktioner

Utredningens förslag: Tillsynsmyndigheterna ska ges rätt att ansöka hos förvaltningsrätt om sanktionsavgift mot en juridisk person som inte fortlöpande uppfyller förutsättningarna för tillståndet. Avgiften ska bestämmas till lägst 1000 kronor och högst 5 procent av den juridiska personens omsättning. Beloppet ska bestämmas i relation till storleken på överträdelsen och allvaret av överträdelsen. Om en överträdelse är allvarlig ska tillståndet kunna återkallas utan föregående föreläggande. Tillsynsmyndigheterna ska inte ansöka om sanktionsavgift eller återkalla ett tillstånd om tillståndsinnehavaren har ett rörelseresultat som överstiger det tillåtna (övertinst) och det finns särskilda skäl för detta. Övertinst ska återföras i verksamheten senast påföljande räkenskapsår.

Vänsterpartiet Sandvikens bedömning

- Vi anser att det är bra att det införs en sanktionsavgift mot företag som inte följer regleringen och att tillståndet kan dras in vid grova överträdelser. Den

föreslagna sanktionsavgiften är dock alldeles för låg för att verka i avskräckande syfte och bör därför höjas.

12.4 Tillståndskrav bör inte införas för privata asylboenden

Utredningens bedömning: Det bör inte införas krav på att Migrationsverket endast får upphandla tillfälliga boenden från juridiska personer med särskilt tillstånd om att motta offentlig finansiering. Migrationsverket bör öka andelen boenden i egen regi och förbättra sin upphandlingsprocess.

Vänsterpartiet Sandvikens bedömning

- Vi instämmer i utredningens bedömning. En betydande ökning av andelen boenden i Migrationsverkets egen regi skulle underlätta för kommunens planering av mottagande av asylsökande under asylprocessen. Vänsterpartiet Sandvikens uppfattning är att samverkan mellan stat och kommun bör öka och intensifieras gällande dessa frågor och en god framförhållning från myndighetens sida är av betydande vikt för att förtroendet ska kunna stärkas mellan stat och kommun i framtiden.

Vänsterpartiet Sandviken

Lillemor Mauritzdotter Nylén
Ordförande
070 286 11 07
lillemor.nylen@vansterpartiet.se
sandviken@vansterpartiet.se